

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijače velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Pred svojim pragom pometajte!

Glasilo kranjskih slavofagov nam je očitalo, da smo „denuncirali“ tiste državne uradnike, ki so v mestnem odboru glasovali zoper zaupnico, katero naj bi bil po predlogu g. Petriciča naš mestni zastop izrekel minsterskemu predsedniku, gospodu grofu Taaffeju. Star nemšk pregovor pravi: „wie der schelm selber ist, so denkt er von andern“. Stranka, katero je le vladni terorizem po konci držal, stranka, ki se je zgrudila, kakor prazna vreča, ko jej je vlada odtegnila svojo pomoč, ne da bi bila ta vlada le končakaj podpirala nasprotno — našo stranko; stranka, katere listi so še ob poslednjih, kakor ob vseh prejšnjih volitvah, očitno, in kjer si niso upali, mej vrstami napadati strastno vsacega uradnika, ki se nij nepogojno udal njenim nameram: ta stranka očita nam, da denunciramo, ker smo prijavili imena treh, štirih mož, o katerih živ človek ne dvomi, da so odločni in dosledni protivniki narodne stranke in torej vsake vlade, ki ne priseza na evanجيل ljubljanskega konstitucionalnega društva. Radi bi vedeli, komu smo mi s svojim poročilom denuncirali, komu z njim kaj novega povedali! Graf Taaffe nij novinec v političnem življenji avstrijskem, nego g. dvornega svetnika pl. Katteneggerja n. pr. tako dobro pozna, kakor mi; gotovo ne bode zvedel se le iz „Slovenskega Naroda“ niti on niti g. Kalina, kake gore list je naš deželni glavar, ki svojega političnega preverjenja ne skriva bolj, nego baš — mora biti, ker isto tako kakor mi vé, da se mu nij ničesa bati. O tem se nikdar nijsmo dvomili niti za trenotje, da zdanja vlada ne bode po izgledu prejšnje „liberalne“ sisteme preganjala svojih podložnih, ki se klanjajo nazorom baš te „liberalne“ sisteme in jej torej nasprotujejo. Na

vsu usta in brez vsega rezervata ponavljamo, kar smo poudarjali uže Bog vedi kolikokrat, da mi nikakor ne želimo, ka bi se vlada uti kala v stvari, ki se tičejo osobne državljanske svobode, katera je nam jedna največjih svetinj v resnici, ne samo na jeziku! Mi se zvesto držimo tega liberalnega načela, akopram se spominjamo, da je pala uže nekatera vlada, ki se je ravnala po njem. In vlade, katere je ne najmanje pokopalo spoštovanje tega načela, nijso bile po kroju tiste stranke, ki uže toliko let v Avstriji zlorabi plašč tako uzvišenega pojma, kakor je liberalizem. Kje so tisti ustavoverni uradniki, ki so pod Belkredijem, Potockim, Hohenwartom kaj pretrpeti imeli zaradi svojega vedenja? Nij jih, in mi sami vemo, da so Auerspergi, Katteneggerji in Kromerji svoje demonstrirali ne da bi bili kaznovani, a sram vas bodi, da se s tem ponašate, če pomislite, da je ravno tist Aleksander Auersperg, čegar „gesinnungstreue“ še denes tako hvalisate, neusmiljeno preganjal narodne poštne in telegrafске uradnike, mej njimi celo take, katere je uže smrt rešila bila iz te doline ustavovernega liberalizma! Kdor izmej njih si je priberačiti hotel odpuščanje narodnih grehov, moral je svojo dušo zapisati nemškutarskemu vragu. To je svoboda po vašem ukusu!

Taki ste še dandenes. Kadar so kake volitve, bodi si v mestni odbor, bodi si v deželni ali državni zbor, vselej vaši prijatelji birokratje v dorazumljenji z vami dobrohotno „podučujejo“ svoje ovčice in gorje vsacemu subaltercu, ki si tega „poduka“ ne vzame k srcu! Šefi, zagrizeni sovražniki vsega, kar ne diši po germanstvu, svari svoje uradne pomočnike pred društvu, pred gostilnami, kamor ne zahaja „liberalna“ gospoda, jim prepoveduj občevanje s stariji prisrčnimi prijatelji, ki so verni sinovi svojega naroda! To je vaš liberalizem,

vaš moral! Da bi se ne bil po nepotrebnem kdo ustrašil glasovite Waserjeve okrožnice, je brzo oficijus prišepal za njo s tolažbo, da je samo za slovenske rodoljube. Tako tolmačite vi „vsem jednako pravo!“ „Vsi“ — to ste vi, drugim ne ostane nič. Vzemite v roke stare liste „Tagblatta“ in družih svojih ščuvajskih novin, le iz časa poslednjih volitev za državni zbor, tam boste našli denunciacij. Nikar jih ne očitajte nam: kogar mi karajoč imenujemo, temu se nij bati disciplinarne preiskave, kakršna je uže iznenadila nekaterega narodnega uradnika, ki je bil član, odbornik ali celo načelnik kacega narodnega društva.

Sicer pa je „Tagblatt“ v tem slučaju storil, kar ljubljanski ustavoverci za Taaffejeve vlade vedno prakticirajo. Udrihaje po „narodnej“ ali „konservativnej“ stranki, se ob enem sladka vladi, da bi vendar odletel — kak minsterski portefeuille! Narodnej stranki pa trdi, da je vladi nadležna zaveznica. To naj si zapomnijo naši državni poslanci. O — d.

Govor slovenskega poslanca g Viljema Pfeiferja

v 17. seji državnega zbora dne 26. novembra 1879 v glavnej debati o zakonu zoper govejo kugo.

(Po stenografskem zapisniku.)

(Konec.)

„Ta naznanila so nekatera okrajna glavarstva čisto slovenskih okrajev objavila samo nemški. (Klici na desnej: Čujte!) Nemško naznanilo v nedeljo pred cerkvijo kak uraden organ prečita in pretolmači, a kako? ker ga objavljevalec sam ne razume. In vendar je v takem naznanilu vse važno, tako zavolj velikih kaznij, kakor zavolj opasnih posledic za občno blagost, ako se naredbe zoper razširjevanje kuge ne slušajo iz nevednosti.

„Prebivalstvu, ne umejočemu nemščine,

Listek.

Južno-slovjenske narodne popievke,

večim ih delom po narodu sám sakupio, ukajdio, glasovirsku pratnju udesio, te izvorni im tekst pridodao

Fr. S. Kuhač.

U Zagrebu 1879.

Naš izvrstni učenjak pokojni Oroslav Caf pripovedal mi je, ka neki praznik na drobno tolmačeč žitek dotičnega svetca nij mogel v srce seči občinstvu, a mej mešoj zapel je učitelj vloženo pesen o istem predmetu, kateri je govornik malo prvilje razvijal na propovednici, in ljudstvo je tem petjem bilo toliko geneno, ka se je na glas jokalo. Glej dokaz izredne moči, katero javlja pevana popevka nasprotno nevezanej in govornej besedi. Čarobni uspeh kazal se je tudi letos dne 21. septembra v Ptuj pri čitalniškej slovesnosti, katero so

vilinski povečali odbrani pevci ljubljanski z uzvišenim in blizu božanstva sezajočim krasno-petjem.

Narodno pevanje, ta zlatokrila ptica pevica, opisavajoča véno narodeve razmere, bodi si ugodne ali tožne, radostne ali žalostne, prijemlje se najnotranjega jedra človeškega čutja in srca, ter počina dramiti, buditi, vzdigati, jačiti in navduševati na junaška in narod osrečujoča dela. Srb, razgret plameniškimi čarom narodne pesni, segel je po britkej sablji in puški risanici, da pomandra in stare kletega sovraga, gazečega mu dom in rod, pustošečega rodovitne poljane, oskvrnjajočega deve in žene, — in osvobojena je domovina tlačilne pete neprijateljske. Srb je svoboden in samostalen; nij-li ga popevka najprej podbujala, da se je spogubnoj pošastjo poskusil na krvavem bojišči, ter skrušil brezsravnemu krvoloku smrtonosno desnico? Nij-li pomagala

narodna bolgarska pesen, ka se je razlenilo okolo Balkana? Posehno so solze Slovani in krščani, konči po večini, a grozni tlačitelj valja se v sramoti, sam potlačen in ugonobjen: „Šumi Marica“. Sokola Črnogorca hrabri divji glas in proroški zvek junaške narodne pesni; Hrvat ponosno speva: „Nosim zdravu mišicu“, „Brusimo sablje, brusimo kose...“, a Slovenec v raztrganej in razkosanej domovini v eno mór ponavlja: „Naprej zastava Slave, na boj junaška kri, za blagor očetnjave naj puška govori...“, z orožjem in desnico nesimo vragu grom...“.

Narodne popevke so po takem tudi buditeljice na junaški posel, na osvobojenje in osrečevanje mile očevine, in upravo pohvalno početje g. Fr. Š. Kuhača, to slavno pomisel pospešuje s tem, ka nabira in na svetlo daje „Južno-slovjenske narodne popievke“ raznega zadržaja v vseh jugoslovanskih raz-

dadé se najstrožji ukazi, po katerih bi se imelo ravnati, v takem jeziku, ki mu je tuj, a časopisi, ki grajajo tako neracionalno gospodarstvo, konfiskujejo se. (Klici na desnej: Čujte!)

„Isto tako bi jaz rad opozoril na potrebo, da bi deželni načelniki o stanju kuge vsak dan poročali v deželnem uradnem listu in da bi ta poročila tudi vsak dan načelnikom sosednjih dežel pošiljali, da jih tudi ti objavijo; to ne bi bilo težko, ker deželni načelniki vsak dan od podložnih oblastij dobivajo poročila; isto tako naj bi vlada skrbela, da bi dobivala tudi iz Hrvatske in od samostalno upravljane Vojne granice (tudi iz Bosne in Ogerske, če tam kuga vlada) vsak dan poročila, katera naj bi objavljevala. To je izredne važnosti toliko za kmetovalce in lastnike govedi, da se vedo po čem ravnati, ako se kuga bliža njih domovju, kolikor za trgovce, ki tržijo s stvarmi, podvrženimi kontroli, in tudi za urade, da morejo skrbeti za potrebne varnostne navedbe.

„Ta vsakdanja poročila so stalno svarilo pred postojajočo opasnostjo in najboljšo sredstvo, da kričati, kateri so povsodi, in ki uradne navedbe mej ljudstvom kot same sitnosti zaznamljajo, utihnejo.

„Ako naznanjajo poročila ponehavanje kuge, to se bode uvedeno skrčenje prometa še za ostali čas, do kadar je pričakovati prenehanja kuge, toliko raje strpelo, ker itak traje samo še malo časa.

„Obrtniki, (mesarji, usnarji itd.), ki so zadeti v svojem prometu, morajo za dobivanje in prodajo svojih stvari mej izjemnim stanjem na drug način skrbeti in morajo podrobno znati za še okužene kraje in okraje.

„Tudi potniki, ki imajo soboj kontroli podvržene stvari in morajo potovati skozi okužene kraje ali okraje, ki mejé na okužene, ali čez zaprto deželno granico, naj iz vsakdanjih uradnih objavljene izvedo, kako da se imajo ravnati.

„Vsled tega je opravičena želja, ka se naj taka poročila vsak dan po deželnih časopisih objavljajo, ker te so po deželi razširjene, mej tem, ko je „Wiener Zeitung“ po kronovinah večinom nepoznana.

„Ako govorim za predležeči zakon, moram ipak grajati, da se je mnogo določeb v njem prepustilo potu naredeb. Predpisi za izvrševanje, gospoda moja, morejo obsegati vrlo važne dispozicije, kjer gre za konfiskacije, za more in tvoje zato morala bi se dati par-

lamentu prilika, da pregleda in se posvetuje o predpisih gledé izvrševanja, kakor ravnajo angleški in francoski parlamenti, ker ti se pečajo z najmanjšo stvarjo in ne prepuščajo vladi, da bi o tem z naredbami odločevala.

„Pri nas v Avstriji postanejo čisto zakoni goli kostnjaki, ker poglobitost obsegajo instrukcije — pogledi vojaško postavo in nje instrukcije.

„S takimi instrukcijami bi se mogle dati take navedbe in uvesti take spremenbe, ki bi soglašale z duhom zakona, óne bi lahko postale priličen pot, da se, kakor pravi balna prislovica, „parlament nad žlico obrije“.

„S tem, da se zadovoljujem, ka sem opozoril na videzne malenkosti, ki bi pa bile lahko v praksi važne, izjavljam, ka bodem za predležeči zakon glasoval.“ (Dobro!)

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 30. nov. [Izv. dop.]

—x. Dopržena in sprejeta je tedaj v zbornici poslancev postava zoper govejo kugo. Dolgo se je debatiralo, a v včerašnjeji (20.) seji se je postava sklenila, ki napoveduje boj pošasti, katerej je samo na Kranjskem letos toliko goved palo v žrtev in katera bode, upati ie, koristila kmetijstvu in živinoreji. Posvetovalo se je včeraj o prehodnjih določbah zakona zoper govejo kugo, osobito, kedaj stopi v veljavo brezpogojna prepoved uvažanja govedi. Zbornica je sklenila po predlogu odsekovem, da z dném 1. januarja 1882. se ne bode smelo govedi nič več k nam uvažati. Granitsch je predlagal, da stopi dotična določba zakona v veljavo uže 1. dan meseca junija 1881; Javorski je bil zoper ta predlog; Löblich je predlagal, da se dotični termin rastege do 1. 1883, za to, da bode Dunaj mogel mej tem časom za se skrbeti, a zbornica ne sprejme tega predloga. Tudi poslanec Fux nij bil zadovoljen z odsekovim predlogom, nego stavil je on svoj predlog, da se prepove uvažanje govedi z dném 1. julija 1882 namesto 1. januarja. On je poudarjal, ka se mora zakon nekoliko tudi na mesto Dunaj ozirati, ker je odličen davkoplačevalec. Nadalje pravi, da tá zakon nij zdravstvena navedba, nego ima trgovinsko-politišk značaj; tukaj ne gre za agrariški boj zoper mesta, nego ta zakon je logiška in naravna posledica trgovinske politike, katero so pričela mesta; ako se industrija in obrt hočeta zavarovati, bode se moral tudi kmetovalec. Dunaj, središče velike kmetijske države, se iskreno zanima za razvoj kmetijstva in živino-

reje. Poročevalec je podpiral sprejem zakona z mnenjem, da nemški kancelar jedva čaka, da stopi ta zakon v veljavo, da bi potem avstrijskeji trgovini z govedo odori nemške meje. Fux je družega mnenja; nemški kancelar Bismark bode teško spremenil svojo narodno-gospodarstveno politiko našemu zakonu zoper govejo kugo na ljubo, kar uže to priča, ker so avstro-ogerski odposlanci s praznimi rokami vrnili se iz Berlina.

Wolanski je dejal, da bode glasoval za odsekov predlog ker ako se termin skrajša, mej tem časom mlada goved še ne bode dorasla; to pa bi kmetijstvu škodilo, in Dunaji ne koristilo.

Poslanec Obratschai je zoper predlog Fuxov. Dejal je, da nij opravičeno, ako se trdi, da država ne more pokriti svoje potrebščine, kajti, ako se denes meja zapre, državí goved ne zadostuje samu, nego precej se je bode še črez mejo prodalo. V carevini je zdaj 14 milijonov glav govedi, in to število more vse skrbi odstraniti.

Potem pa se sprejme na predlog poslanca Hevera konec debati.

Glavni govornik zoper predlog odsekov, poslanec Steudel, je dejal, ka se ne sme ozirati zmirom samo na kmetijstvo, nego tudi na obrt, ki je v poslednjem času močno oškodovana.

Glavni govornik za predlog odsekov, poslanec Kovalski poudarja, ka je termin, katerega določuje odsek, najbolj priličen, ako hoče imeti ta zakon sploh kaj praktične vrednosti. Njegovo mnenje je, ka se mora kmetijstvu pomagati, kajti, ako se temu pomore, je pomagano tudi obrti.

Poročevalec Proskovec je izjavil, ka je tudi vlada zadovoljna z odsekovim predlogom.

Pri glasovanji je bil predlog odsekov, da se z dném 1. januarja meseca 1882 uvede brezpogojno zatvorjenje meje proti Ruskeji in Turškeji, sprejet. Poročevalec Proskovec pak je stavil potem še več resolucij v imenu odseka gledé uvedenja mejnega žandarstva, posilnega zavarovanja govedi itd., a zbornica je vse zavrgla razen resolucije: vlada naj skrbi zato, da se tudi v ogerskeji zbornici sklenejo enake določbe zoper govejo kugo, kakor jih je sklenil dunajski državni zbor, — ki je bila sprejeta. S tem je bila seja končana.

rečjih z napevi, česar doslé v tolikej obširnosti in s tolikim trdom nikdo nij učinil. Rešujó se torej narodni jugoslovanski napevi in mnoge samo v narodu živeče narodne popevke; Slovenec uči se poznovati bolgarske, srbske, hrvatske pesni, a oni južni naši sonarodniki slovenske, kar goji vzajemnost, vzajemno spoštovanje in iskreno ljubezen. „Južni Slovani morajo se glede na ostvaritev pomisli za občno južnoslovansko glasbo zjediniti po vzgledu Lahov in Nemcev, ker duševne in tvarne moči vsakega pojedinega pokolenja so preslabe, da bi se moglo verovati na mogočnost čiste hrvatske, slovenske, srbske ali bolgarske narodne glasbe. Pa tudi jezik ne ovira južnih Slovanov, ka se ne bi zjediniili v glasbi. Narečja jihovega jezika nijso različnejša, nego četiri glavna narečja laška, ali narečja spodnjih Avstrijcev, Prusov, dolenjnih Saksov, Švicarjev, Holandov; in ako še južni Slovani

dandenešnji né majo enotnega književnega jezika, itak nadelani so uže potevi, vodeči zanesljivo k svrhi“ (Sachliche Einleitung zu der Sammlung südslavischer Volkslieder von Fr. Š. Kuhač-Koch. Agram 1873). Kakor v glasbi, treba je brže bolje združenja v jeziku, kar se tiče više znanosti, da si na tak način stvorimo jugoslovansko znanost,*) razumevaj v srbsko-hrvatskem narečji, vse drugo so prazne senje. Triglav, Velebit, Balkan! — rokuje se, odbivaj se prijetno in vzajemno mili zvek vilinskega narodnega pevanja po vsej ogromnej jugoslovanskeji domovini. Slovenci! pokažimo dejanski, da nam je za skupno Jugoslovenstvo, naročujmo se, komur je le količkaj možno, na „Južno-slovjenske narodne popievke“, posebno čitalnice, knjižnice učilniške, semeniške in razna druga društva,

*) „Bez toga nam nije proć naprieda“.

Gundulić.

da zbiratelj in skladatelj omogočimo polno izdanje vse tvarine, katero pri rokah ima ali jo morebiti še dobode po dobrih prijateljih.

Početkom meseca decembra dotiska se II. knjige IV. svezka, torej dokonča se II. knjiga in na svetlem je 800 popevk, kakih 900 pa še je prirejenih za tiskanje. Cena vsakej knjigi je 5 gld.; pisma in novci šalju se franko: Fr. Š. Kuhač u Zagrebu, Ilica br. 16. (novi).

Naj ne opeša Tvoja marljiva narodnemu delu posvečena roka, naj se Tvoj svetli veleum iskri in črstvuje, da srečno dovršiš pretežko zadačo in doživiš blagoslovljeni sad svojega izrednega požrtvovanja na žitku in imetku. Modrica uže plete lovor-venec, da Ti o dovršku dične ovije sence na neminljivo slavo.

Božidar.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. decembra.

Včeraj se je pričela v **državnem zboru** debata o vojaški postavi. Poslanec Zeithammer je predložil poročilo večine odseka za vojaško postavo, ki predlaga nespremenjen sprejem vladne predloge, poslanec Rechbauer pa poročilo manjšine, ki dovoljuje zdanje stanje sode za eno leto. Govorilo je včeraj uže sedem govornikov in sicer so za predlog odsekov večine govorili grof Rhard Clam-Martinić, Groholski, Matuš in Dzvonskovski. Matuš je poudarjal, da avtonomistiška stranka ne glasuje iz nacionalnih interesov za brambeno postavo, nego iz ozira na zdanje politično situacijo. Zoper predlog večine in za Rechbauerov predlog so govorili Czedit, Schaupt in knez Salm. Danes se debata nadaljuje.

Trgovinski minister je predložil v sobotnej seji državnega zbora načrt zakona o dovoljenji in prednostih lokalnim železnicam. Tega za kona član 1. govori o pooblaščenji vlade, da sme pri zidanji odvisnih železnic tem dovoljevati olajšanja; član 2., da naj vlada take železnice oprosti, da ne bodo zastoj prevale pošto; član 3., take olajšave naj se dade uže postoječim krajevnim železnicam; član 4. hitrost vožnje določuje vlada; član 5., državne ceste smejo si uporabiti lokalne železnice; član 6. določuje, da so vsi dokumenti take železnice prosti koleka in pristojbine; član 8.: Če vlada da koncesijo takej železnici, sme jo tudi oprostiti vseh kolekovnih pristojbin pri pogodbah, akcijah, oprosti se prihodninskega in pridobitnega davka.

Proračun državni za l. 1880 se letos ne bode mogel dovršiti, zato bode vlada prosila državní zbor za dovoljenje, ka bode smela v prvem četrtletji l. 1880. še na dalje davac in pristojbine pobirati.

Nj. veličanstvo cesar je sprejel ostavko **avstrijskega** poslanika v Carigradu, grofa Zichy-ja, ter mu podelil veliki križ ogerškega Stepanškega reda. Zichy je v Carigradu zastopal zmirom samo osobite magjarske interese, ter je bil ljubljeneč Andrassyjev. Kakor je bilo dobro, da je Andrassy pobral svoja kopita, tako je tudi dobro za Avstrijo, da zapusti Zichy Carigrad.

Izvedeli smo, da bodo volitve **delegacij** konec tega, ali pa početkom druzega tedna, sešle pak se bodo na Dunaji dne 14. t. m. in tam ostale skupaj 8 dni. Ustavski si laskajo, da bodo imeli v delegacijah večino; njih večina pak je odvisna, kako bodo češki poslanci volili. Čuje pa se, da se bode mej nemškimi in češkimi poslanci s Češkega napravil kompromis. Poslanci s Češkega volijo deset zastopnikov v delegacije; kompromis mej njimi mogel bi imeti samo tako obliko, da volijo češki narodnjaki 5, nemški poslanci s Češkega pa 5 udov. Samo tak kompromis bi mogli Čehi sprejeti — vsaj mi sodimo tako, — da si so tudi v manjšini; a ta manjšina pri volitvah v delegacije znaša samo en glas, in kako lahko se pri volitvi kaj zgodi, česar se Nemci ne nadejajo, to nam pričajo državnozbornske volitve na Kranjskem letos.

Konec je dvomljenja, katera duhovenska dostojanstvenika bosta zasedla škofovske stolice v Trentu in Brixenu v **Tirolah**. Vlada je namreč imenovala škofa Ivana Della Bona knezoškofom v Trentu, župnika v Inomostu Ivana pl. Leissa pa knezoškofom v Brixenu. Tirolsko duhovenstvo baje nij zadovoljno s tem imenovanjem — prezmerna sta oba.

Vnanje države.

Slovan mora svojo vsako ped zemlje drago s krvjo plačati. Berlinski mir je priznal **Črnogorcem** nekaj ozemlja, a Črnogorci ga še zdaj nima jo v svojej lasti. Boriti se imajo in krvaveti, Evropa, ki je naredila oni mir, pa roke križem drži, ne gane se, da bi spokorila roparski arnavtski bastardski rod, ki mori in pleni na sramoto sosednjih držav.

V Berlin je prišel **russki** državni kancelar knez Gorčakov in dne 30. m. m. ga je sprejel nemški cesar Wilhelm v avdienci. Stari lisiak Bismark je tako bolan (?) da ne more iz Varzina.

Angleški lord **Gladstone** je imel v Edinburghu na dveh taborih zopet govore; ostro je prijemal vladno finančno politiko in dejal, da nij poštena. Gledé vnanje politike je rekel Gladstone, da je prišel čas, ko bode prenehalo turško gospodstvo na Balkanu. Ozemlja pak ne smejo podedovati Rusija, Anglija ali Avstrija, nego samo balkanski narodje. Paziti je treba ne samo na Rusijo, nego tudi na Avstrijo, ki morebiti izpodriva Rusijo za to, da bi se sama na njeno mesto vsedla.

Egiptovski kedive je naznanil Tardji, da je vojna z Abesinijo neizogibna, in Turčija da naj pošlje Abesinij Egiptu na pomoč.

Minolega petka so imeli **danski** kralj, nemški cesar in nemški kronprinc priateljski razgovor, ki se je dotikal tudi Hannoveranskega vprašanja. Poroča se, da je tudi zdaj Nemčija še zmirom pri starem svojem sklepu; danski kralj je izvedel, da Nemčija ne preda Welfskega zaklada drugače, nego če se Cumberlandske vojvoda odpove Hannoveranskemu prestolu.

Iz oficialnega letnega poročila zjedinjenih **ameriških** držav se razvidi, da je bilo do 30. junija v minolem finančnem letu dohodkov 273,827.184, stroškov pa 266,947.883 dolarjev. Proračun za prihodnje leto določuje dohodke na 228.000.000, stroškov pa na 238.269.135 dolarjev. Državni tajnik Sherman je priporočal štedljivost in zopetno vpljavo kolone na čaj in kavo in da bi bilo dobro, ko bi tuje ladije za registrovanje plačevale primerno pristojbino.

Dopisi.

Iz Gorice 29. novembra. [Izv. dop.]

V Gorici je društvo gospij, kateremu je blaga naloga, nabirati doneske v denarju in blagu, da se preživé čez zimo domači ubogi. To društvo je razposlalo te dni molbo v italijanskem, nemškem in slovenskem jeziku, v kateri prosi podpore napravi necega „bazarja za uboge“. A čuite! da so vabila tudi slovenska, kar je popolnem pošteno, to je tako budo razdražilo živce nekej „egregia signora“ (blagej gospé), da se je kakor hijena zaletela nad goriške Slovence v št. 256. tukajšnjega hirajočega ultra-lahonskega lista „L' Isonzo“. Nesramno, ter za „egregio signoro“ jako surovo, napada nas Slovence, očita je nam uboštvo, neoliko jezika, ter pitajoč nas došlece (?) v italijansko (?) Gorico, pravi, da bi bolje bilo, ko bi društvo delo óne stroške za slovenski prevod v lonec za „mineštvo“, nego, da je dalo tiskati molbo v ónem jeziku, katerega govoré le kmetje v okolici; čuda, da nij „egregia signora“ rekla „sciafsc“!

Zdaj pa ónej „egregia signora“ to-le: „Ti „egregia signora“ razžalila si s tem neotesanim postopanjem v prvej vrsti mestne Slovence, katerih je lepo število, zraven njih ves slovenski narod. A „signora egregia“ tolaži nas to, da je tvoje razžaljenje izšlo iz babjih ust in kakor se po mestu čuje, iz umazanega „ghetta“.

Praviš, da naj se vpraša „Sočine“ bralce, (katerih je po tvojem neumnam znanji borno število), koliko Slovencev zna čitati óno slovensko molbo. Draga „egregia signora“! „Soča“ nij še do zdaj beračila za svoj obstanek pri nobenem svojih bralcev, pač pa tvoj „Isonzo“ uže nekaj let ne bi mogel ni živeti ni umreti, če ne bi — beračil.

„Soča“ ima 600 naročnikov, in če jih ima „Isonzo“ 300, bodi zadovoljna, „egregia

signora“. Zaano mi je stanje lista, katerega „lettrice assidua“ je „egregia signora“ in to stanje je zelo zelo podobno — „krah“. „Soča“ plačuje pošteno svojega urednika in sodavce ne da bi beračila; tudi lastniki so s podjetjem zadovoljni; ali so „Isonzovi“ zadovoljni, o tem — dvomim!

Dalje pravi „egregia signora“, da je v Gorici le par „panslavistov“, che piantarono le tende“, a vedé „signora“, da v Gorici „piantaron“ (so postavljali) platno — zraven slovenskih renegatov iz bližnjih gorá — ljudje iz blažene Italije, kjer bi morali glad trpeti, če ne bi jih baš slovenski ljud popirali v slovenske Gorici. Tudi je „egregia signori“ neznano, da bi goriški lahonski trgovci morali svoje platno déti pod streho „dovrebbero ritirare le loro tende“, če izgubé naše Slovence. Gorico živé s svojimi žulji jedino Slovenci in z našim, to je slovenskim denarjem je Gorican svojo pečenko, če bi Farlanov čakal, ne dobi niti za suho polento. Le naj se gospa iz „gheta“ potru di h goriškim trgovcem, ti jej povedó, kaj bi bilo z njimi, če jih popusté Slovenci.

Pred letom dnij, „egregia signora“, prodali so po javnej licitandi imenje italijanskega dramatičnega društva (Società filodrammatica), zastava jim je bila zaradi dolgov zaplenjena — zastoj je društvo apeliralo na italijanske rodoljube — šlo je rakom zvižgat. Enaka uroda je bila namenjena telovadnemu društvu (Società di ginnastica), če ne bi se bila vlada usmili la, ter dala to gnezdo lahonskega škilečega v „paese del centesimo“ (Italia) zaradi izdajškega rogoviljenja zapreti. Čitalnica naša pa stoji še vedno na trdnih nogah, ter uživa najboljšo zaupanje v Gorici, pa je tudi najsolidnejša, ker vanjo nij vstop vsacemu goriškemu „šuštarju“, kakor pri „Ginnastichi“.

Ker nameravam prihodnjič spet spregovoriti o tem, imejoč še mnogo važnih dat. za denes le še to, kar piše tukajšnji drugi italijanski list o nesramnem postopanju „egregie signore“ in lista „Isonzo“:

„Isonzo“ v svojej številki od petka pri naša dopis neke zveste svoje čitateljice, v katerem le-ta obžaluje, da je vodstvo „goriških gospij za uboge“ dalo tiskati molbo v treh jezicih. italijanski nemški in slovenski, mesto v jedinej italijanščini.

„Ta gospá ne pozna delikatnosti (enakopravnosti), katera meščanom služi v spodbudo za uboge. Slovensčina nij le jezik naših kmetov, pač pa jezik mnogih izobraženec v Gorici, kateri ónej gospé gotovo lahko dajo poduk o kulturi. (izobraženosti), in jej povedó, kako treba gmetno pomagati blagemu namenu. Sicer je pa naše mesto mejno mesto, kjer se govoré trije jeziki: italijanski nemški in slovenski, ter je neobhodno potrebna harmonija mej temi narodnostimi“.

Tako „egregia signora“, poroča italijanski list „L'eco del litorale“, kateri nam tudi ne privošč Bog si ga vedi kaj, a tu spozna hudobno budalost „egregie signore“.

Boštjan.

(Dalje prih.)

Iz Sofije 15. nov. [Izv. dop.] Dne 12. t. m. je dospel iz Prage v Sofijo slavni mladi učenjak dr. K. Jireček, ki je znan po svojej temeljito pisanej zgodovini bolgarskega naroda. On je bil od bolgarske vlade povabljen, da zavzame mesto prvega ministerijalnega tajnika pri ministerstvu za prosveto. To mesto

je torej sedaj nastopil z letno plačo 10.000 frankov. Bolgarska si mora čestitati, da dobi za to važno mesto tako sposobno moč. Minister prosvete dr. Atanasović je tudi jako razumen in vrlu učen mož; prej je živel v Bukareštu kot doktor zdravilstva, vendar njemu najnovejša načela za naukovno stroko seveda ne morejo biti tako dobro poznana kakor dr. Jirečku, ki se je s to stroko bavil na najvažnejših mestih. Zato bode on ministru služil kot desna roka, in z najlepšimi nadami gledamo lahko v bodočnost Bolgarije na prosvetnem polju. Pisatelj teh vrstic je imel čast, da ga je dr. Jireček obiskal prvi dan po svojem prihodu; uže prvi utisek je bil najsimpatičnejši, ker ne samo da dr. Jirečka krasijo lepa zvonjanost in cvetoča leta, nego isto tako dobro mu pristoji njegova prijaznost in veselost. In čim dalje kdo z njim obcuje, tembolj se človeku mili; posebno ker nij suhoparen, kakor so drugi učenjaki, nego interesanten osobito pri razvijanju svojih načrtov za ustrojenje bolgarskega šolstva in za pospeševanje bolgarske prosvete. —

Biz ko ne se bode skoro ustrojilo tukaj znanstveno društvo, kateremu bosta na čelu dr. Atanasović in dr. Jireček, in katero bode izdavallo posebno glasilo v bolgarskem jeziku za znanstveno stroko. To je tudi jako potrebno, ker dozdaj se naobraženi mladi ljudje bavé jedino s politiko, čitajo samo politične žurnale, ker drugih niti nij, treba njihovo pozornost obračati na važnejši, resnejši in zahvalnejši posel t. j. na znanost; a to je pri teh okolišnih najlažje z znanstvenim in koristnozabavnim vestnikom ali časopisom. Potem bodo mogli tudi „in politcis“ drugače soditi in delati, kakor vidimo da delajo zdaj, ko jim manjka prave podloge v znanstvenem in obrazovnem obziru.

V poslednjem dopisu sem omenjal izvanredno prijaznost našega bolgarskega kneza, ter navajal zanjo različne primere; denes pak sem v srečnem položaju, da zamorem iz lastnega izkustva to potrditi, ker sem imel osobito čast, da sem bil od kneza dné 11. t. m. opoldne sprejet v posebnej audijenciji. Povpraševal me je knez podavši mi roko in ponudivši mi sedež, kako se mi dopade v Sofiji, da-li sem zadovoljen; posebno se je interesiral za strokovne stvari ter pri tej priliki pokazal, da mu je tudi znanstvena stroka, katero jaz zastopam, dobro znana; rekel mi je, da se nadeja od mene, da bodem mnogo koristnega v tej stroki in na znanstvenem polju v obče storil za bolgarski narod. Ko mu odgovorim: „Vaše Visočestvo! Jaz si bodem po svojih slabih močéh prizadeval, kolikor mogoče v ta namen storiti“, poda mi zopet prijazno roko, ter me milostno odpusti. Ta dan mi bode ostal nepozabljen! In tako navdušen, ter spodbujen podam se na delo s tem večjim veseljem s tem večjo energijo, od kolikor sem bil v dozdajnem delokrogu drugod navajen imeti na najbolj merodajnem mestu le visoko pred seboj nos noseče predpostavljene, kateri so na mene in mojo stroko gledali z nekakim po-božnim preziranjem, ter mi prej stavljal zapreke, kakor da bi me bili podpirali ali spodbujali pri delu. Istina je pač: česar človek sam ni malo pozna, tega niti ne vé ceniti! —

Predvčeranjim kakor na spomenni dan srbskega kralja Miljutina Uroša II., ka-

terega kosti v tukajšnji mitropolitanski cerkvi počivajo, posvečevala se je v zgradi srbskega generalnega konzulata v Sofiji konzulatska zastava v prisotnosti jednega namestnika knezovega, potem ministerskega predsednika Burmova, ministra Balabanova, mitropolita Melentije, srbskega konzula Grujića itd. Miada Srbkinja gdena. Darinka Netičeva obesila je na zastavo krasen venec s primernim napisom na belem traku Kar se tiče slavnega srbskega kralja M. Uroša II. spominjam, da se je bil l. 1321 šel bojevat zoper Turke. A v Sofiji zadela ga je smrt. Tukaj v starem Sredci (dandenes v obce Sofija imenovanem) so truplo skrili pred turško invazijo v tedanjej malej glavnej cerkvi, denašnji mitropolitanski cerkvi sv. Kralja, katera ga časti sedaj za svojega patrona.

Nazadnje še nekaj o vremenu, ka ne poročete, da nijsem natančen dopisnik. Sneg je pobelil grm in strm, pokril je precej na debelo, tako da gotovo dalje časa ne bomo uživali tako lepih dni, kakor smo jih še o zadnjem času, ko je bilo tako lepo in toplo, da je jeden tukajšnji časopis iz vsega srca čast in slavo pel prekrasnemu vremenu v tako poznej jeseni. No kakor nalašč pripeti se bridka ironija njegovemu poetičnemu slavospevu, ker, ko se je zvečer list okolo raznasal, snežilo je uže na vse kriplje in pihala je burja, da je bilo grozno. Komaj smo dolezli v gostilnico; in ko pride tudi urednik, si je lahko misliti, koliko je moral siromak pretrpeti od naših ostrih šal zaradi njegovega vremenskega proročanja! — A. B.

Domace stvari.

— (Kuhnovcev) tretji ali uprav drugi bataljon ima dospeti semkaj v nedeljo 7. dan t. m. ob 1/4 6. uri zjutraj in tu ostali bodo jeden ali dva dni. Sprejema kakor zadnjič se vé da ne bo, pač pa bode meščanski odbor ta bataljon pogostil na strelišči ravno tako, kakor prva dva.

— (Umrl) je včeraj notar dr. Steiner v Kranji.

— (Vojaštvo.) Tretji bataljon grškega polka kralj Belgijski št. 27., ki bi bil imel priti uže ón teden, je stoprav davi sem dospél; zato tudi vojaki Hessevega polka nijso prej odrinili od tod. Prva dva bataljona od 27. peš-polka sè štabom sta predsinočnjim sem prišla, pa ne mudivši se takoj spet odpejla se v Celovec.

— (Goveja kuga) po najnovejšem razglasu deželne vlade na Kranjskem se razsaja v najmanjših selih, katera so izgubila 223 glav goveje živine, 2 ovci in 16 kozá. V okrožji krškega okrajnega glavarstva nikjer nij več kuge, sploh je od tistih krajev, ki so bili okuženi, vsega 46 spet razkuženih. Na Štajerskem je kuga uže popolnem prestala.

— (Odlikovanje.) Prečastiti gospod Edvard Polak, župnik in dekan v Leskovci poleg Krškega in častni kanonik, je od cesarja v priznanje mnogoletnega zaslužnega delovanja dobil viteški križ Fran-Josipovega reda.

— (Naš mnogonadarjeni rojak g. Šubic.) umetnik, kateremu se obeča še lepa bodočnost, je bil pred kratkim od dunajske akademije umetelnosti poslan v Atene, da tam za grškega kralja izdelá dve veliki sliki.

— (Zginil je) g. Ivanetič, knjigodržec pri deželnem odboru; on je dobil odpusta za štiri tedne, ta odpust pa je minol uže

14. pr. m. Zdaj se nič ne vé, kje da je, če prav nekateri govoré, da je šel v Bosno — k trapistom.

— (Razpisano) je notarsko mesto v Rudofovem. Prošnje je pošijati kranjskej notarskej komori v Ljubljano.

— (Ljubljanski psi) spet prosto dihaljo. Ker je goveja kuga minula v okrožji ljubljanskega okrajnega glavarstva, jih nij več treba voditi na vrvice.

— (Poldrugoletno medvedko) je v gozdu pod Seli pri Žuzemberku ustrelil Peter Kovač iz H.uj.

Umrli v Ljubljani.

27. novembra: Karel Pajm, fabriškega delavca sin, 6 ted., na tržaškij cesti št. 20.

29. novembra: Alojzija Breskvar, črevljarja hči, 3 l. 6 m., v Vegovh ulicah št. 9.

V deželnej bolnici:

26. novembra: Andrej Jamnikar, gostaç, 69 l.

27. novembra: Urša Strus, gostaçka, 70 l. — France Količ, gostaç, 70 l., za vnetjem pljuč.

Štjeli.

2. decembra:

Pri štjelih: Lutzman iz Dunaja. — Jurischovitz iz Gradca. — Kauka iz Brna. — Buchel, Braun iz Dunaja.

Pr. štjeli: Pohl iz Celovca. — Hirschman, Fuchs, Weidinger iz Dunaja.

Dunajska borza 2. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68	glđ.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	70	"	75	"
Zlata renta	81	"	05	"
1860 drž. posojilo	129	"	25	"
Akcije narodne banke	841	"	—	"
Kreditne akcijske	20	"	70	"
London	116	"	60	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	30	"
C. kr. cekini	5	"	83 1/2	"
Državne marke	57	"	75	"

Loterijske srečine.

V Trstu 29. novembra: 57. 64. 58. 51. 89.

V Linci 29. novembra: 70. 64. 21. 52. 77.

Dné 5. decembra 1879 bode pri c. kr. okr. sodniji v Kamniku

prostovoljna prodaja

dedicem Helene Iglit pr padle hiše št. 11 pri mostu v Kamniku in drugih posestev, njiv, travnikov itd.

Hiša št. 11 tak kamniških toplic ležeča, je eno nadstropje visoka, pred 18. leti novo sezidana in v najboljsem stavbenem stanju.

Polja se bodo na drobno razprodala in so blizu mesta ležeča. (553-2)

Dražbeni pogoji so jako ugodni in se v registraturi slavne c. kr. okrajne sodnije kamniške, kakor tudi v pisarnici g. dr. Pirnata, odvetnika v Kamniku, videti morejo.

Proda se

1100 komadov

lepih 4-1 m. dolgih (13") 23 do 95 cm. (9" do 36") močnih

smrekovih in jelčnih hlodov

za razžaganje.

Natančneje pové g. gozdar A. Röthel v Kpacenci poleg Skofje Loke na Kranjskem. (565-1)

V „narodnej tiskarni“ bode izšla konec tega tedna brošurica:

„Slavnostni sprejem slovenskega polka Kuhnovega št. 17 v Ljubljani

dné 26. in 27. novembra meseca 1879.

Založil in uredil Fran Hlavka.

Cena knjižici brez poštnine 15 novč.